

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre . 220.— | Egy hétra . 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 4B.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-28

Nagyatádi Szabó az aktuális politikáról

Mélyen tisztelt társaság! Azok után a szívélyes hangú felszólalások után, amelyeket igen tisztelt barátaim elmondottak, indítatva érzem magam én is, hogy néhány szó szóljak. Nem sokat forgolódtam Debreczenben, de *áldom azt az órát, amikor Debreczenbe eljöhettek és inarkodom rajta, hogy többször is eljöhessek.* (Zajos éljenzés és taps.)

Mélyen tisztelt társaság! Éppen itt a zene hangjainál jegyzé meg az én igen tisztelt barátom, hogy amikor a menyasszonyt asszonnyá avatják, akkor szokták azt a nótát huzatni: az lesz a szeretőm, aki volt. Én is azt mondhatom, hogy *nekem is gazdasági, társadalmi politikai életben az lesz a szeretőm, aki volt: elsősorban a föld egyszerű népe, ahonnan kerültem, azután a magyar nemzetnek, a magyar társadalomnak minden rendű, minden fajú és minden vallású tagja.* (Éljenzés.)

Mélyen tisztelt társaság! Én, tudja Isten, érzem azt, hogy ha én magyar barátaim között vagyok, nem kell itt nekünk programokat adni, jelszavakat hirdetni, csak kezdet kell egymással szorítani, csak egymásnak a szemébe kell nézni (Hosszantartó, zajos éljenzés és taps) és akkor tudjuk, hogy kik vagyunk és kikhez tartozunk. Hígyjék meg, tisztelt barátaim, ez a mi politikánk alapja, ereje. Mi, amikor elindultunk igen kicsi körből, nem csináltunk reklámot, nem is volt hozzá eszközünk, nem volt semmink, nem volt sajtónk, nem volt pénzünk, nem volt hatalmunk, nem volt erőnk, de a magyar faj szeretete jött velünk és ahova mentünk, nem kellett program, nem kellett sajtó, nem kellett pénz, a magyar szívek megtalálták egymást. Ez a mi politikánk sarkköve, ez a mi politikánk gyökere és a mi sikerünk titka.

Sokan kérdezték már, nem is olyan nagyon régen, a szocialista világban, amikor a saját keireltembe küldték a legjobb szónokokat, azt mondván: ott kell ledönteni a saját hazájában s mikor nem sikerült, azt mondták, nem tudjuk: *miben van az ereje?* Igen, mert az ő eszméik nem a szívből, nem a szeretetből, nem a kölcsönös megértésből fakadnak, de a mi eszméink onnan fakadnak és itt van a mi erőnk. (Nagy éljenzés.)

Olvastam énen a napokban egy újságcikket, amelyik nagyon kesereg, hogy ha az intelligencia nem tudja teljesen a kezébe venni a politikai vezetést, akkor

elvész Magyarország. Hát, tisztelt barátaim, *adunk mi helyet az intelligenciának, sőt toljuk előre, hogy foglalják el a helyüket, de csak azt az intelligenciát, aki erre érdemes.* (Zöke Antal dr.: Aki együttérez a néppel!) Mi, akik mondhatom, abban a nagy kiscgazdapártban alig 26—28-an vagyunk született kiscgazdák (Éljenzés), akik magasabb iskolákat nem végeztek, és a pártnak a nagy része, a többi tagja, mind az intelligenciából került ki, — hát akkor hogy lehetne azt a kiscgazdátársadalomból való vezetőket hibáztatni esetleges hibáért, amikor elenyésző kisebbségben vagyunk?! Nem úgy van a dolog, tisztelt barátaim. A mai idők már nem türik meg az egyoldalú vezetést, a mai idők, a mai világáramlatok követelik azt meg, hogy a vezetésben a társadalomnak minden rétege helyet foglaljon és minden réteg, minden foglalkozási ág saját embere által képviseltesse magát ott, ahol a törvényeket reá hozzák. Kizárni ebből semmiféle társadalmi réteget nem szabad, de nemcsak nem szabad, nem is lehet. Hasztalan a szelek elen való küzdelem lenne ennek az ellenkezőjét csinálni és amely politikuskor ezt akarják vesszaccsinálni, soha siker nem érhetnek el, de megakaszthatják a fejlődést, amivel csak kárára lesznek az országnak.

Mélyen tisztelt barátaim! Gazdasági kiállításra jöttem, örültem is a lelkem rajta, de lehetetlen itt bizonyos vonatkozásokban itt a fehér asztal mellett a politikát kizárni. De nem akarok vele hosszasan foglalkozni, hiszen két gyűlésen foglalkoztam a politikának ma aktuális kérdéseivel, megmondtam a nézetemet, nem is vonok vissza semmit. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) De kijelentem azt azoknak, akiket illet: *engem sem ugratni, sem visszatartani nem lehet.* Én, aki az életet a gyakorlati oldaláról ismerem, *engem nem lehet nekiszorítani egy droknak, hogy ott ugorjam át, ahol nem tudnám átugrani, hogy beleessem a vízbe.* De ha nekem át kell lépni az árkot, majd meg fogom azt a helyet keresni, ahol át tudom lépni száraz lábbal. De ha elkövetkezik az ideje annak, hogy át kell lépni, akkor át fogom lépni, akár mit beszéljen a világba.

Mélyen tisztelt társaság! Rettenetesen nehéz helyzetben vagyunk. Egy politikusnak, akit a végzet odaállított, hogy hatá-

roznia kell nagyon súlyos kérdésekben, igen sok álmatlan éjszakát okoz az, hogy mit csináljon. Kedves barátaim, két igen nagy teherrel előtt állunk a mai időben — eltekintve a pártpolitikától, eltekintve a párvisszonyoktól — gazdasági téren, amiről a gyűlésünkön szó volt. Itt van

a vagyonváltság.

Rettenetesen nehéz kérdés. A gazdátársadalmat szeretnék úgy odaállítani, hogy ő szívesen vette, mikor a tőkét megadóztatták, mikor azonban most az ő adóztatásáról van szó, most lázadzik ellene és nem akar fizetni. Hát, mélyen tisztelt uraim, ez nem igaz. A gazdátársadalom nem akarja magát kivonni a teherviselés alól. Nem is lehet kivonni. Tudjuk valamennyien, hogy a nem miáltunk felidézett háború, amelyből olyan buta becsületességgel vettük ki a résziünket és áldoztuk fel embereinket, fiainkat, magunkat és vagyonunkat, nem mi veszítettük el. *Nem Magyarország veszítette el a háborút, elveszítette a német szövetséges, azt győzték le a világhatalmak és nem Magyarország, elveszítettük vele mi is, letörték bennünket is és nekünk ezt a veszteséget meg kell fizetni anyagilag is, ezzel tisztában vagyunk és hogy fizetni kell természetesen az országnak. A gazdaközönség ezt tudja, nem is zárkózik el a fizetés elől, de meg kell találnia a módját, hogy a követés egyenlő legyen és itt van a legnagyobb nehézsége a dolognak.*

Mi vitatkoztunk rajta. Nekem alapjában az lett volna a kedvenc eszmém, hogy a *vagyonváltsámat ne a kataszteri tisztá jövedelemhöz a bérjövédelmre vessék ki*, mert amelyik föld több jövedelmet kap, az többet fizet. Ennek a követésnek igen sok nehézsége volna és a gazdasági egyesületek állásfoglalása révén a *pénzügyminiszter hajlandó a kataszteri követést is alkalmazni.* De éppen itt értesülök róla Debreczenben, hogy *micsoda óriási különbségek vannak a kataszteri megállapításában.* Mert hiszen amikor 1913-ban elrendelték a kataszteri kiigazítását, az én keireltemben, ameddig a mi kezünk, az akkor még kicsi kiscgazdapárt keze elért, ott ki van igazítva úgy, hogy nincs aránytalanság, de sajnosan látom az ország igen sok részében, hogy az aránytalanság megvan és a *javaslat mostani formájában ennek a kataszteri kiigazításnak*

alapján olyan adókat vetnének erre a gazdaközönségre, amelyeket elviselni lehetetlen. Mert a gazdaközönséget megadóztatni meg kell. Ebből titkot nem csinálunk, ezt nekünk mondani kell mint gazdáknak is, *de csak addig, amíg az alapvagyon nem érinti*, mert ha az alapvagyonot meggyöngyítjük, akkor meggyöngyítjük az államot és oda van a föld teherviselési képessége.

Most a kormány, a kormányzó pártoknak, a nemzetgyűlés képviselőinek a legkegyetlenebb helyzete van abban a tekintetben, hogy hogyan tudjuk megcsinálni, hogy tudjuk megtalálni azt a módszert, a mely igazságos és olyan legyen, hogy az állam is megkapja a magdét, amelyre feltétlenül szüksége van és a gazdátársadalmat tönkre ne tegye. Nem tudom, mire megyünk vele. A kérdés még nincs megoldva: még igen nehéz feladat előtt állunk és arra kérem a gazdaközönséget, hogy ennek a megoldásában terveivel eszméivel, javaslataival jöjjön elő, támogasson bennünket. Amikor ott az embernek minden perce le van kötve, le van foglalva, igen rá van arra szorulva, hogy a gazdaközönségnek azt a része, amelyiknek talán több ideje van a különböző eszmékkel foglalkozni, üljön össze, jöjjön össze, tartson gyűléseket, beszélje meg a dolgokat, elfoglaltság nélkül tárgyalja le, tegyen javaslatokat és mutassa ki, hogy őt hogyan érinti a javaslat. Erre kérem a debreceni gazdasági egyesületet is. Ha ezt meg tudjuk oldani, akkor az első igen nagy nehézségen túl leszünk, mert a *vagyonadó nélkül az állam meg nem állhat, de ha a vagyonadót nem tudjuk igazságosan követni, tönkre tehetiük vele az ország gazdaságát, ha pedig a politikai pártok nem tudnák megegyezni a vagyonadó követése tekintetében, felhorulhatna a politikai helyzet, amelynek ismét a követelményei beláthatatlanok.*

Ez az egyik nehézség, amelyet látunk, amely itt áll előttünk.

A másik nehézség

a jóvátétel.

Nem tudjuk, mi lesz velünk, kedves barátaim. Jönnek hozzánk azok, akik bennünket már megraboltak, megcsönkítettak és most ismét a vagyonunkat akarják elvenni. Jönnek hozzánk, nem tudjuk mi lesz velünk, mit fognak tőlünk követelni. Hogy követelnek tőlünk s hogy sokat követelnek, az

bizonyos. De nem tudjuk megnyitni. Ha sikerül a magyar kormányt, a mai magyar kormányt az entente az entente-ot rábírná, hogy azt a hadikárpótlást, amit reánk fognak vetni, — legyenek vele tisztában, hogy reánk fogják vetni — hogy annak a feztetését halasszák el későbbi időre, akkor azt hiszem meg lesz mentve Magyarország. De ha az ententeban nem lenne meg a belátás, — amit nem akarok hinni még, de mégsem tudom, mi történhetik — akkor olyan veszedelem előtt állunk újra, amelynek végkövetkezményei beláthatatlanok.

En ezt nem magyarázom a részleteiben, de ez a helyzet ma és arra kérem a gazdatársadalmat, hogy a vagyondézsmá kérdésében is lehetőleg keressék meg a helyes megoldást és ha ezen keresztül estünk, ezen a rettenetes terhen, nagy terhen és nagy problémán, várjuk az entente-ot egyesület erővel, mint sziklafal. Iparkodjunk meg-egyezni. A kormány ki fogja belőle részét venni. Mert én előre kijelentem, hogy aki a szabad forgalomnak fanatikus küzdője voltam éveken keresztül, amikor a szabad forgalmat sikerült behozni Magyarországon, senkinek semmiféle kedvéért, ha még az entente gabonát akarna is tőlünk — nem tudom, mit akar, hallunk ilyeneket is — de nem vagyok hajlandó Magyarországot újó rekvirálalni (Nagy éljenzés) és azt hiszem, a gazdatársadalomból nem kapnak földmivelésügyi minisztert, vagy magyar kormányt aki újra, ezeknek a kedvéért átérné a rekvirációk és maximálások rendszerére. De ezek mind fenyegetnek bennünket. Még minden lehetőség megvan ezeknek a

követeléseknek felállítására.

Hát amikor ilyen veszedelmeket átvünk, arra kérem az én kedves gazdatársaimat — elsősorban és Magyarországnak minden rendű és rangú lakosát, de elsősorban a gazdákat, hogy azt az összhangot, amelyet már nekünk olyan szépen sikerült Magyarországon minden tekintetben meg teremtenünk gazdák és gazdák között, azt az összhangot ne csak ápoljuk, nem csak teremtsük meg, hanem alkossuk olyan erővé, amely erő tudja magát érvényesíteni a nemzet politikájában is.

En a jelen időben itt pártpolitikát kifejtetni nem akarok. En csak arra kérem az én gazdatársaimat: ne nézzék azt, hogy honnan jöttem, ne tekintsék azt, hogy én a Dunántulnak tulsó széléről, mondhatnám: a magyar Miatyván végéről, egy picinyke községből jöttem előre és az én kis polgártársaim onnan küldtek előbbre és előbbre. Ne ezt tekintsek. En nem kívánok vezér lenni, mint ahogyan beszélnek és írják rólam. En csak egyszerű napszámomnak tartom magamat a magyar közéletnek és ha a gazdatársadalom, amelynek meglehetősen az élére állítottam, akár Debrecenből, akár honnét oda állít, oda tud állítani olyan férfiakat, akik hajlandók ezt a küzdelmet felvenni, akik hajlandók dolgozni, küzdeni azokért az eszmékért, amelyeket én voltam szerencsés vagy szerencsétlen legelőször hirdetni, én hajlandó vagyok a vezéréseget nemcsak megosztani, de át is adni, de csak úgy, ha erre alkalmasabb egyéniség jelentkezik.

Ne tessék azt gondolni a Nagy alföld sokkal jobb módú kisgazdáinak, hogy mi dunántuliak, az egész kisgazdapártot mi akarjuk vezetni és Magyarország gazda-

társadalmát. Ez sohasem volt célunk, de minket a csizma jobban szorított, mint önöket, mi olyan állapotban voltunk, hogy nekünk tenni kellett valamit már és mivel mi nagyobb bajban voltunk, ott robbant ki az eszme, amely a gazdatársadalmat és elsősorban a kisgazdatársadalmat egy táborba kívánta tömöríteni; az eszme hódított, az eszme egészséges, az eszme életrevaló, az eszme megvalósulásától függ Magyarország jövő boldogulása. Azért jöttünk a Tiszántulra hirdetni ezt az eszmét, de nem azért, hogy mi vezessük a Tiszántult, hanem, hogy a Tiszántullal együtt dolgozzunk.

Hát kedves barátaim, ne nézzük, hogy kinek hány holdja van, 10 holdja vagy 100 holdja, azt nézzük, hogy ki a becsületes ember, akivel lehet együtt dolgozni. En a Dunántulnak és most már nemcsak a Dunántulnak, hanem a Magyarország minden részében tömörült kisgazdatársadalomnak az üdvözletét hozom, mint megbízott, Debrecen polgárainak és arra kérem Debrecen gazdáit, akik sokkal jobb anyagi helyzetben vannak, mint ahonnan mi kikerültünk és a műveltség tekintetében is kell hogy előbb legyenek ilyen iskoláknak a tövében, hogy ők ezt a műveltséget és vagyoni erőt, ami a kezükben van, értékeljék, tudják meg, hogy mi eseda erő van a kezükben és hozzák ahhoz a szervezethez, ahhoz az eszméhez, amelyet mi hirdettünk és önkkel együtt hirdettünk ma. Fogjunk össze; lássuk be, hogy Magyarország csak ezen az úton menthető meg. Nekem szent a meggyőződése, mert ha nem az lenne, nem állnék az így élére, hogy nincs más út Magyarország megmentésére, mint a gazdatársadalomnak a

tömörítése, összefogva azzal az intelligenciával, amely ösztön akar velünk dolgozni, amely becsületesen akarja azt az igát huzni, amelyet mi huzunk, — ez az ország megmentése. Erre kérem önöket és azt hiszem, hogy amint én minden debreceni polgártársamban egy régi jó barátot vélek felfedezni, a lélek, a szív kölcsönös érzelmeit taládom meg benne. Debrecen polgársága bennem és bennünk is megtalálja ezt.

Ha ez így van — és szentül hiszem, hogy így van — akkor ennek így kell történni a gazdasági és politikai életben is és ha ez így történik, akkor ha százféle akadály is van előttünk, ha legyőzhetetlenek látszó küzdelmek előtt állunk is, azzal az erővel, amely ebben a magyar népben van, — mert hála a magyarok Istenének, van, van, van olyan erő, amilyen egy népben sincs — ezzel az erővel minden terhet kibírunk, minden akadályt legyőzünk, — csak egymást ne rontsuk, hanem egymást segítsük. Arra kérem önöket, tekintsenek bennünket testvéreinknek, mi testvéreinknek tekintjük és akarjuk fogadni önöket mindörövre!

Erre a testvériségre, erre a megértésre és arra az érzelemre, amit önkéntelenül tapasztaltunk — mint mikor két szerelmes megszereti egymást, azt sem tudva, miért — hogy találkozzunk, azt sem tudjuk, miért szerettük meg egymást, de érezzük, hogy egymáséi vagyunk, — erre az érzelemre, hogy ez minél bensőbb, minél fokozottabb és minél eredményesebb legyen, ezekre a kölcsönös érzelmekre, erre a valóságos magyar becsületes szeretetre írtam poharamat! (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Nagyatádi Szabó a hortobágyi gazdanapon

Röviden összefoglalva: a vasárnapi gazdanap messze túlnőtt a debreceni kereteken. A Hortobágy meglátogatása és az állatkiállítás helyi esemény volt, szoros és célszerű ugyan, mezőgazdasági szempontból ígéretes célkitűzés, még országos szempontokat is elbírt, ha az állattanyagnak főleg a román rablások okozta nagy leromlását állítjuk oda az állatkiállítás tanulságául. Fontos és jelentős esemény volt a Hortobágy hasznosításának és a közlegelő kérdésének szakcsere megvitatása is. De a nap többi eseménye, az elhangzott beszédek és nyilatkozatok a végtelen Hortobágy közepéről is az egész országnak szóltak.

Baltazár püspök hatalmas köszöntője, ez a súlyos, kemény igazságokat súlyos szavakkal fel táró nagy beszéd indította meg az országos jelentőségű megnyilatkozásokat és nagyatádi Szabó István — átérve Debrecennek azt a jelentőségét, amelyet a püspök beszéde klasszikusan formált ki — e jelentőséghez mért jelentős kinyilatkoztatásokat tett kül- és belpolitikáról, gazdasági helyzetünkről és aktuális pártpolitikai kérdésekről. Este pedig a gazdakör vacsoráján mondott újabb beszédében valósággal meztelenre vetőztette az orszá-

szörnyű nyomoruságát, de nem azért, hogy elcsüggedjen, hanem hogy oktasson és bátorítson. Ezek a beszédek maradandó emlékei maradnak a hortobágyi gazdanapnak és kihatásaik a közeli napok politikai eseményeiben nyilvánulnak majd meg. Sajnos, a mai sajtóviszonyok nem engednek akkora teret, hogy a nap minden eseményét külön-külön érdeme szerint méltathassuk. Így csak arra szorítkozhatunk, hogy magunkról az eseményekről számoljunk be teljes részletességgel.

A különvonat

Vasárnap reggel 5 óra 50 perc kor indult el a nagyállomásra a különvonat a Hortobágyra. A különvonat már itt megtelt. A vonatához csatolták nagyatádi Szabó István földmivelésügyi miniszter és a kíséretében megérkezett Csontos László, Könyves Tóth Lajos, Tankovich János (nagyatádi Szabó veje) és Zeők Antal dr. nemzetgyűlési képviselő hálókocsiját. A kisállomáson szá zakra menő tömeg préselődött még fel a különvonatra és végig, minden kis tanyái állomáson új, meg új tömegek várták a vonatot.

A hortobágyi állomásra megérkezve, a gazdasági egyesület

vezetősége a miniszteri kocsit elé sietett. Lelkes éljenzés fogadta a kocsiból kilépő nagyatádi Szabó Istvánt, akit Jóna István, a gazdasági egyesület elnöke üdvözölt, amint mondta, a debreceni kisgazdák által évszázadokon keresztül közlegelőül használt hortobágyi pusztán. Üdvözölte a minisztert, aki eljött meggyőződni róla, hogy a Tiszántul állattenyésztése le van törve és biztosította, hogy a debreceni gazdák a romokon új életet akarnak teremteni.

Két kis lány szép csokrot nyújtott át a miniszternek. Bátran mondták el rövid mondókájukat. — Isten hozta nagyméltóságodat! Fogadjátok a délibábos rónának néhány száz virágát!

A miniszter megismogatta a bátor kis leányok arcát, majd így válaszolt az üdvözlésre: — Nagyon köszönöm az üdvözlést. Magam is nagyon örülök, hogy sikerült eljőnnöm sok viszontagság után, Dunántulj ember vagyok, csak könyvekből ismerem a Hortobágy híreit és nagy örömmel jöttem ide, ahol a magyar állattenyésztés igazán példányképpül szolgál. De örömmel jöttem azért is, mert itt ismét az én igazi magyar testvéreimet üdvözölhetem.

Baltazár Dezső dr. püspök kö-

szöntötte ezután a minisztert az egyházkerület nevében, majd Nagy Sándor mátai biztos jelentkezett.

Szemle a Hortobágyon

A miniszter és kísérete ezután a hortobágyi csárdához hajtatott amelyet pár perc alatt előzönlött a különvonaton érkezett mintegy kétezzer ember. A csárdában elköltött reggeli után a miniszter kíséretével a hortobágyi vásártérre ment, ahol csoportokba verve legelészték az állatkiállításra és díjazásra behajtott állatok. A miniszter először a városi törzsménes és törzsgulya versenyen kívül bemutatott állatait szemlélte meg, majd sorra járt minden csoportot, elbeszélgetett a csikósokkal, gulyásokkal, juhászokkal, az ősi hortobágyi pásztoréletnek ezekkel a tipikus képviselőivel és szemmel láthatólag élvezte a magyar pásztorok nyugodt, okos, józan, bátor beszédét. Majd megkezdődött a kiküldött díjazó bizottságok munkája. A miniszter ezalatt Szomjas főispán, a képviselők, Ecsedy István tanár és a hírlapírók kíséretében a híres hortobágyi nagyhidra ment fel, sokáig gyönyörködött a kilátásban és a láthatár alján játszó délibában és figyelemmel hallgatta végig Szomjas főispán és Ecsedy

tanár ismertetéseit a Hortobágy viszonyairól

Mikor a bizottságok befejezték munkájukat, a miniszter kíséreléssel visszavetett a vásártérre és személyesen osztotta ki a díjakat a legszebb állatokat bemutató gazdák között.

Az állatdíjazás eredményei

A díjazásra a bizottság a következő gazdákat tartotta jutalomra érdemesnek kiállított állatútlakért:

Csikóval elővezetett anyakancák: Debrecen város nyerte el az első díjat. Az 1600 korona helyett állami oklevelet kap. 2. díj, Pósalaky András 1600 korona, 3. díj, Derzsi István 1400 korona, 4. díj, Balogh József oklevél, 5. díj, Jóna János oklevél, 6. díj, Kéki István 800 korona, 7. díj, Németi József 600 korona, 8. díj, Lajter Imre 4000 korona.

Hároméves kancacsekók: 1. díj, Szakácsi János oklevél, 2. díj, Balogh István oklevél, 3. díj, Jóna János oklevél, 4. díj, Varga Mihály 500 korona, 5. díj, Polgári István 2000 korona.

Kétéves kancacsikók: 1. díj, Bánya Péter 1100 korona, 2. díj, Jóna János 700 korona, 3. díj, Balogh József oklevél.

Egyéves kancacsikók: 1. díj, Tamás István államdíj 800 korona, 2. díj, Nagy Imre államdíj 400 korona, 3. díj, Öry Mihály 200 korona.

A méncsikók díjait nem adták ki.

Fias tehén: 1. díj, Öry Mihály 1600 korona, 2. díj, Varga Mi-

hály 1400 korona, 3. díj, Németi Jánosné 1200 korona, 4. díj, Barna Mihály 1000 korona, 5. díj, Busi András 800 korona, 6. díj, Mike János oklevél, 7. díj, Balogh István (Hatvan-utca) oklevél, 8. díj, Polgári József oklevél.

Három éves üsző: 1. díj, Balogh István (Hatvan-utca) oklevél, 2. díj, Polgári József oklevél, 3. díj, Zöld János oklevél, 4. díj, Mike János oklevél, 5. díj, Nagy Imre államsegélyből 1200 korona.

2 éves üsző: 1. díj, Arany János 1100 korona, 2. díj, Zöld László 700 korona, 3. díj, Mike János oklevél. A 200 korona államdíjat Zöld László kapta.

Fgy éves üsző: 1. díj, Dézsi István 600 korona, 2. díj, Nyilas István oklevél, 3. díj, Zöld János oklevél.

Három éves bikák: 1. díj, Csobaj Péter 1200 korona, 2. díj, Papp Sándor oklevél, 3. díj, Jóna István oklevél.

A két éves bikák díjait nem adták ki.

Csoportos szarvasmarha kiállítás: Elismerő egyesületi oklevelet kapott Debrecen sz. kir. városi törzsgulya, Jóna testvérek, Polgári István és Papp Sándor csoportos kiállítása.

A miniszter minden megjutalmazott gazdával kezét fogott, mindegyikhez volt pár kedves szava. Majd a csárdában részére berendezett szobában ő maga írta alá a debreceni városi törzsgulyáért kiállított díszoklevelet és a nyertes gazdák okleveleit.

A gazdák a hortobágyi közlegelőért

Ezalatt a csárda mögötti kis erdőben gyűltek össze a gazdák. Csakhamar megérkezett a miniszter Jóna István és Polgári István kíséretében, helyet foglaltak az előki emelvényen és a szabad ég alatt megkezdődött a gazdaggyűlés.

Jóna István nyitotta meg a gyűlést. Bejelentette, hogy a gyűlésen a debreceni állattenyésztés aktuális kérdéseit tárgyalják és nagyváradi Szabó István miniszter fog megjutalmazni két hűségesen szolgáló gazdasági cselédet.

Ezután Vásáry József alelnök tartott a debreceni állattenyésztésről és a hortobágyi közlegelőről nagyszabású előadást, a mely főbb részeit itt közöljük:

Az ötesztendő világháború s az azt követő két esztendő minden borzalmai voltak szükségessé — ugylátszik — arra nézve, hogy a magyar mezőgazdaságra tereljük a nemzet figyelmét. Szinte kétségbeesett volt ez a közönyösség, amelylyel a magyar föld, annak művelői, annak termőképessége és termőképességét, valamint a lakosság anyagi jólétét előmozdító állattenyésztése iránt viseltettünk. Most már különösen ahogyan az entente megnyirbálta Magyarországot, szinte kényszerít rá, nem hagyván más egyebet, mint mezőgazdaságunkat, hogy ezt a meglévő, egyetlen, de mégis minden további fejlődésnek alapjául szolgáló erőnként a lehetőségig fejlesszük.

Ha most már beismerjük, hogy a mezőgazdaság, illetve az abban produkált nyersanyag

alapja a fejlődésnek, minden további bizonyítása felesleges annak, hogy minő végtelen fontosságú az állattenyésztés. Nagyobb foku állattenyésztés fokozottabb takarmánytermelést, ezáltal egyenletesebb talajkihasználást, nagyobb trágyatermelést biztosít, de egyúttal a lakosság egészségesebb fejlődését is előmozdítja.

Az állattenyésztés vizsgálatánál két dologra kell kiterjeszteni a figyelmünket, egyfelől az állatállomány mennyiségére, másfelől a minőségére. Ugyanis a mezőgazdasági üzemek belterjességét egyfelől azáltal is szoktuk bíráló tárgyává tenni, hogy a szántóterület kiterjedése milyen arányban áll az állatállomány létszámával, vagy más szóval hány kat, szántóterületre jut egy számos állat. Debrecen város körülbelül 166.000 holdat kitevő határából szántóterület cca. 90.000 hold s az 1918. állatösszeírás szerint 10 770 drb., számos állat 7053 drb.; szarvasmarha 14429 drb. (számosállat 10922 drb.), sertés 28381 drb. (számosállat 7095 drb.); juh 12109 drb. (számosállat 1211 drb.). A fentiek szerint a növények állatokat valamint a sertés és juh állományt számos állatra átszámítva az állomány létszáma 59.689 drb.; számos állat 26281 drb. Ezek szerint cca. 3,5 kat, holdra jutott egy számos állat a román rablás előtt. Ilyen szempontból nézve a mezőgazdaságot az belterjesnek egyáltalán nem volt mondható.

A háború idők alatti rekvirálásoknál hatóságaink a legfőbb gonddal voltak a tenyésztés

belileg állatállományunk apadt, de a legkiválóbb tenyészanyag mindég meg volt kimélve. Az oláhok elraboltak 7823 drb. állatot, akkori érték szerint 84 millió korona értékben, — de ez a szám legtávolabbról sem anyagra, úgy hogy bár számfele az állattenyésztésünket ért károsodást. A háborúban megkimélt tenyészanyagból valóságos kéjelgással és sajnos a legtöbbször bizony hozzáértéssel is válogatták ki a legkiválóbb állatokat.

Ha a debreceni állattenyésztést bíráló tárgyává akarjuk tenni, illetve származását, eredetét bírálni, úgy legcélszerűbb lesz megismernünk a városi törzsménest, melyről ma még kevesen tudják, hogy egyike a legkiválóbb méneseinknek s valamikor a bécsi világ kiállításán elsőrendű kitüntetés nyert.

E ménes alapját 1828-ban a gróf Berényi kisasszonytól vásárolt 18 drb. („szépfajú s felette drága méntől származott”) spanyol eredetű lóval vetették meg. Később gróf Gyulai Alberttől erdélyi fajtát, majd Mezőhegyesről Nóniusokat vásároltak. Közben spanyol, lipicai, s furioszó állami méneket használtak, míg az utóbbi időben majdnem kizárólag Nónius méneket alkalmaznak, de csak az állami méntelepekből.

Ezen anyag a debreceni mezőgazdasági viszonyoknak teljesen megfelelő, szívós, edzett, nagy teljesítő képességgel rendelkezik s úgy a hintós, mint könnyebb kocsi lovakat, háti lovakat, valamint erős, kitartó, igás lovakat szolgáltat. A városi ménes adja, a debreceni állattenyésztéshez szükséges apa állatok legnagyobb részét.

A szarvasmarha tenyésztésben az állomány túnyomó része a magyar vállfajhoz tartozik, kisebb része a színes fajtákhoz. Míg azonban a magyar fajta teljes tisztaságában található fel, a színes marháknak ritkaság számban menő a fajtiszta állat. Még az 1880-as években alig néhány száz volt a színes marha, ma a város fejlődésével már jelentékeny százaléka a szarvasmarha állományban a színes marhákhöz tartozik. Az állomány legnagyobb része, mint jeleztem, a magyar fajtahoz tartozik s ezen magyar fajta marhákat áprilistől késő őszig a Hortobágyon vannak. A magyar marha a legridegebb tartásban részesül, mi szívósságát, edzettségét biztosítja, azonban az állomány tovább fejlesztésére nem alkalmas.

Míg a ló és a szarvasmarha tenyésztés nemesítésére a városi ménes és a törzsgulya elsőrendű anyagot szolgáltat, sajnos a juh és sertés tenyésztés városunk határában ilyen nemesítő anyaggal nem rendelkezik, pedig rendkívül kívánatos volna, ha ezen két fontos tenyészág javítása előmozdították — erre nézve kérem foglalkozni a kormány jóakaratu támogatását. A juh tenyésztésben az u. n. magyar juh (racka) és a birka (hazai félsüis gyapjas) tenyésztése folyik, az előbbit a tej- és gyapjutermekek, az utóbbit inkább gyapju nyelésre tenyésztik. Sajnos a juh tenyésztésünk rendkívül aláhanyatlott. A juhtartó gazdáink jelenleg mindent

elkövetnek a juhtenyésztés fejlesztése érdekében. Ezen célt szolgálja a közeli napokban tartandó gyapju-ankét és a felállítani szándékolt gyapjumosoda.

Amint a juhtenyésztés az elmúlt évtizedekben nagymérvű apadást mutat, ugyan ez áll sertésenyésztésünkre is. Ez magyarázatát leli a sertésvesz nagymérvű pusztításaiban.

Az általános országos bajokon kívül különös helyi jelentőségű akadályai is voltak s vannak a debreceni állattenyésztés fejlődésének. Általánosan tudott dolog, hogy a mezőgazdaság fejlődéséhez szükséges, hogy a gazdák jótáll legyenek a várossal a centrummal öszekötve. E tekintetben nemcsak Debrecen, hanem az egész Tiszántulnak sivar helyzetére kell felhívunk a kormány figyelmét. Tudjuk, ismerjük azt a végtelen nehéz helyzetet, amelyben az ország van. De hangsúlyoznunk kell, hogy ma különösen ottan kell segíteni, ahol a segítségre fordított költségek bőségesen megtérülnek. Másik nagy akadály a állattenyésztésünk fejlődésének, a Hortobágy rendezetlen ügye. Amilyen nagy volt a felbuzdulás a kommunizmus letérése után a nemzeti minden társadalmi rétegében a mezőgazdaság iránt, éppen olyan nagy volt a háború előtt az ellenszenv — s vatalbeli szakértők azt a kijelentéssel magyarázhatja meg, hogy szinte egy véletlenül mult, hogy a debreceni kisgazdák nagy állattenyésztésnek alapjául szolgáló Hortobágyot rossz szántóterületre tették. Akik ismerik a Hortobágyot s általában a szikes legelőt s ami tiszántuli szeszélyes klímánkat, azok tudják, hogy mit jelentett volna, ha egy 40.000 holdnyi kivétel nélkül szikes s bizonytalan hozamu legelőből kivették volna a valamennyire jobb területeket s meghagyták volna legelőnek a vízállásokat s szikpatkákat. S midőn gazdaszakértők fejtegettek ezen öngyilkossági kísérlet végzetes voltát, sajnos, más hivatalbele szakértők azt a kijelentést tették: „mi ugyan tudjuk hogy ez nem helyes, de meg kell csinálnunk”. Nem akarok a multak szomorú emlékeivel hosszabban foglalkozni, de arra kérek mindenkit, hogy okuljon a multakon, azok a barázdák, amelyekkel a Hortobágyot felhasogatták, örök mementóként szolgáljanak a város mindenkori vezetőségének, hogy soha semmiféle hangzatos jelszavak alatt ne csináljanak kurzust semmiféle ügyből. S itten különösen fel kell kérnünk szintén a kormány támogatását, hogy ezen tengeri kigyóvá fejlődő ügyben teremtsen tiszta helyzetet s a közlegelő ügyének rendezésénél a Hortobágyot adja át végleges feladatának a kisgazdák állattenyésztésének.

A rendkívüli tetszéssel fogadott előadáshoz Vásáry István hozzáfűzte végül az ingatlanváltás sulyos veszedelmét, amely a debreceni gazdákat nemcsak jövedelmüktől, de átlagban földi értékének 40–50%-ától is megfosztaná és felhívta a debreceni speciális viszonyokra a miniszter és a képviselők figyelmét. Ecsedy István ezután a követ-

kező határozati javaslatot terjesztette elő:

Mondjaki a gazdagylés, hogy egyfelől a Tiszántul állattenyésztése fejlesztése érdekében, másfelől a gazdaközönség érdeklődésének ébrentartása és fokozása céljából szükségnek tartja.

rendszeres vidéki állatkállitások rendezését s ezek támogatását a földművelésügyi kormánytól s az OMGE-től kéri.

Szükségesnek tartja az állatbetegségek elleni védekezés céljából állami lerakat létesítését Debrecenben, melyben oltóanyagok és szérumok lehetőleg mindig rendelkezésre álljanak.

Szükségesnek tartja a belterjes gazdálkodás és ezzel kapcsolatos állattartás, illetve tenyésztés érdekében az összes utak jókarban tartását, illetve a kiépítetlenek fokozatos kiépítését.

Szükségesnek tartja a mai kiállítás tanúságából is következőleg, hogy a Hortobágy pusztája természetadta rendeltetésének megfelelően minden időben a kisczadkaközönség állattenyésztésére szolgáló közlegelő maradjon, annak fejlesztése, javítása minden eszközzel megtörténjen, de mindez kizárólag a kisczadkaközönség állattenyésztésének érdekeit szolgálja, bérletbe szántás-vetés céljára, — mint arra nem való — kiadható ne legyen.

Az állattenyésztés és általában a mezőgazdaság fenmaradhatása érdekében addig is, míg az ingatlan vagyonszállás Debrecenre különösen sérelmes s az itteni mezőgazdaságot végpusztulással fenyegető rendelkezéseivel külön gyűlöletet foglalkozhatnák, gazdaközönségünk eleve tiltakozik a javaslat azon rendelkezése ellen, melyek a mezőgazdaságot a többi termelési ágakkal szemben aránytalanul terhelnék meg.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter hosszabb szakszerű beszédben mutatott rá a debreceni állattenyésztés fontosságára különösen a magyar fajta állatok tovább tenyésztésénél. A közlegelők fentartása első rangú országos érdek, ahol birtokszerezési vágyból megszüntették, ott most mindenütt vissza akadják állítani. Épen ezért a Hortobágyot, amelynek talaja mezőgazdasági művelésre nem alkalmas, nem szabad váratlanul és átmenet nélkül elvonni a kisczadkakól, hanem közlegelőül kell szolgálnia továbbra is, hogy a kisczadkak állatai számára biztosítva legyen az állandó legelő.

Viharos eljenzés követte a miniszter szakszerű beszédét, majd Csóka Sámuel helyettespolgármester Debrecen város, Czeglédy Mihály vármegyei főügyész Hajdumegye közönsége nevében üdvözölte a debreceni gazdákat, Liphay Jenő az Omge, üdvözletét tolmácsolta. Csontos Imre nemzetgyűlési képviselő arra hívta fel a debreceni gazdákat, hogy a számuknak és súlyuknak megfelelő vezető pozícióhoz ragaszkodjanak. Zeőke Antal dr. nemzetgyűlési képviselő a nagyatádi Szabó Istvánhoz való ragaszkodásra buzdított. Könyves-Tóth Lajos nemzetgyűlési képviselő az egyetértés szükségességét hirdette a gazdák közt. Majd Jóna István elnök kihirdette,

hogy a gazdagylés a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta

Polgáry István alelnök felkérte a minisztert, hogy Lazuran Gergely és Fülöp János gazdasági cselédeknek, akik hamis éven át hűségesen kitarítottak egy gazda mellett, személyesen adja át a kitüntető oklevelet.

Nagyatádi Szabó István megkapó szavakban mutatott rá, milyen értékes példa épen a kommunizmus után a hűségesen szolgáló cseléd és átadva a kitüntető oklevelet, melegen szorított kezét a két munkában megöregedett hűséges szolgálóval, akiket még Csóka Sámuel helyettespolgármester is üdvözölt.

A Himnusz éneklésével ért véget a debreceni állattenyésztés gyakorlati céljai szempontjából nagyjelentőségű gazdagylés. A gyűlés résztvevői a csárdába mentek át a közebébe.

A közebébe

Háromnegyed kettőkor a hortobágyi híres csárda nagy nyitott nyári helyiségében ült ebédhez a gazdanap közönsége, de még kívül is, a szabad ég alatt,

Debrecen igazi képe és hivatása

Tisztelt közönség! A felszólalásomra ezen a második helyen az szolgálhatja az okot, mert ugy látom, hogy amíg én nem szólok, addig más szónokok jelentkezni nem akarnak. A sorrend nem lett megállapítva, de amennyiben itt megtszóltek egyesek már azzal, hogy igénytelen felszólalásomat hallani kívánták, én ennek eleget teszek.

Szivem mélyéből osztom azokat a szavakat, amelyeket Jóna István, a Gazdasági Egyesületnek elévülhetetlen érdemeit szerzett elnöke mondott arra a nagyatádi Szabó Istvánra (Eljenzés), aki ezekben a hihetetlenül elfordult időkben oda mert állni a gátra és akinek a személyét úgy tudtuk és tanultuk megismerni, mint amely személyiségnek a közkormányzatból való kivonulása katasztrófális veszteséget jelentene az országnak (Ugy van! Ugy van!). Ezekben az elhajlott időkben nagyon is tanácsos tanulni a történelemtől egyenest. A múlt idők lenyugodott, lehangolt történetében jobban megtetszenek az igazság egyenes vonalai, mint a jelenvaló világ háborgó vizein, amelyek nem kicsit szemetesek is.

Ha már az igazság egyenes vonalait a magyar történelemben keressük, jobb helyre nem találhatunk — nagyatádi Szabó István is azt mondja — Debrecennél. Mutatja ezt az is, hogy a magyar közéletben felszabadult háborgó vizek ennek a városnak a falait verik legmérgesebben. Szerencse, hogy kősziklára van építve. A magyar történelmi igazságok mellett megállás s az idegen lélek hódítása elleni ellenállás itt a legerősebb. És ez a megállás annál szilárdabb, ez az ellenállás annál keményebb lesz, minél többször s minél nagyobb erővel támadnak ellene. (Helyeslés. Ugy van!)

Debrecennek történelmi szerepe nem nagy fegyveres harcok vívásában határozódik — bár kivette becsületes részét fegyverben és vérben a szabadságharcok áldozataiból, dicsőségeiből is, — de nem ez volt a szerepe:

hosszu asztaloknál falatoztak, a kék bent nem fértek el. Az asztalon nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter, tőle jobbra Baltazár Dezső dr. püspök, balra Jóna István, a gazdasági egyesület elnöke ült, aki az első felköszöntőt is mondta, amelyben hangsúlyozva, hogy a debreceni gazdaközönség a többi társadalmi osztályokkal békében élni és haladni akar, a gazdák vezérére, nagyatádi Szabó Istvánt köszöntötte fel.

Cigányzene mellett folyt tovább az ebéd, a fekete kávéig nem is volt több felköszöntő. Már rá is gyújtottak az asztaloknál, (Baltazár püspök pirosbojtos, meggyfásáru tajtékpipára), Rimóczy, a Hortobágy paraszt zenésze, régi nótákat muzsikált és énekelt és úgy tetszett, hogy az ebédnél várt nagy beszédek már elmaradnak, amikor szólásra emelkedett Baltazár Dezső dr. püspök és általános figyelem közepe, meg-megszakítva a tetszés és ünneplés elemi kitérésétől, a következő nagyszabásu beszédet mondta:

hanem az, hogy példát mutasson a demokratikus, szabad, felvilágosult, nemzetét szerető, vallását megtartó, tiszta erkölcsű, jó módban bőséges és mégis egyszerű polgári életre országnak és társának. (Leikes eljenzés és taps.)

Ezeknek a lelki kincseknek birtokában és őrzésében nem szorult védő sáncokra és kőfalakra. Nyílt város volt és maradt, mint amilyen nyílt, őszinte és becsületes a debreceni tősgyökeres polgárság lelke is. Debrecen város bizott benne, hogy megvédi az igazsága sáncok és falak nélkül is. Kollégiumának tudományos világossága feljebb ért minden támadó sötétségnek; nagy templomának békés hangja tul zengett minden harcok égháborút. Délibábos románok szabadságára nem lehetett lenyugózó láncokat rakni soha. Nagy tudományu és erős hitű vezérembereinek, kemény dereku és okos magisztrátusának, világos látásu és szorgalmatos polgárságának nagy ereje, tekintélye és méltósága felülkerekedett az átmeneti korok minden veszedelmén és kórságain.

Debrecen hagyományos lelki erői mindig egyensúlyban tudták tartani a törvényes szabadság és a tartatva haladás mérlegét. Debrecen tősgyökeres polgársága soha sem volt hailandó eltévelyedni semmiféle szélsőségek, túlzások felé. A zsarnokság ellen szabadságát, a fellöngés ellen okosságát szegezte, de fogja is szegezni akár milyen színben: akár vörösben, akár feketében mutassa magát a nemzetköziség. Itt nem eladó se a lelkiismeret, se a magyar alkotmány szabadsága. És hogyha történtek Debrecenben olyan dolgok, amelyek nem illenek össze a múlt hagyományával s amelyek torzult vonásokat mutatnak Debrecen nyugodt, nyílt, becsületes ábrázatán, — azoknak a dolgoknak elkövetőit nem Debrecen ös polgársága, hanem az ilyen vagy amolyan vallásu jövevények között kell keresni. (Zajos helyeslés.)

A közeli vagy távoli múltban bármilyen társadalmi politikai átalakulások, szertelenségek történtek is: Debrecen öspolgársága megmaradt a történelmi nyomokon. Felvilágosodottságából türelmet merített és mért ki a felekezeteknek. A maga magyar vallására büszke volt; de nem nézte le azokat sem, akik más módon imádják az Istent. (Ugy van! Helyeslés.) Szabadságából testvériséget merített és font be a különböző osztályok közé úgy, hogy az ősi Debrecenben polgár és munkás, gazda, iparos és kereskedő benső egység és megértés kötelekében kapcsolódtak össze. Mind a felekezeti, mind az osztályszerinti visszavonás távol áll a debreceni polgár lélekétől, amelyben a világosság világa, a haladás tudománya és a történelem tapasztalása egész kincstárát halmozta fel a soha ki nem merithető és soha tul nem szárnyalható szellemi, vallási, erkölcsi és nemzeti értékeknek.

Nem csoda, ha a debreceni polgár magatartásán látszik valami büszkeség. Kivülről, külső hatalmasságoctól, felülről, felső kegy sugarától soha sem kapott segítséget. Sőt inkább gyengítést, akadályozást és romlást. A maga lábán járt, a maga eszén, erején boldogult; a maga szorgalmával és erkölcsével tette nagyvá Debrecen. De ez a büszkesége nem lenező gög, hanem egyfelől nemes önérzet, másfelől tartózkodás a jót ritkán hozó idegentől és szerető féltése azoknak a hagyományoknak, amelyeknek hűséges megtartásáért most is annyi sok bentlakó jövevény és annyi sok kívül való háborgató haragszik reánk és hurcol gyalázkodva ország-világ előtt. (Zajos helyeslés, taps.)

Büszkeségét bátorságára is alapozza az ősi Debrecen. Valamikor hóhérpálios lebegett itt a tudomány és hit szabadságának emberei, a protestáns betűszedők feje fölött: mégis kiszédtek, még is kiadták az igazság irásait, a melyek mindig a nemzeti érzés termékenyítő erejét is vitték be a szomju lelkek világába. Megismétlődött ez a történelem a múlt esztendőben is bizonyosságuul annak, hogy az öserő még itt történetül áll. Debrecenben a bátor szolás emelt magának történelmi tempomat. A szélsőségek viharos járásának elmúlt és folyó legközelebbi három esztendőjében is itt hangzottak el a legbátrabb szavak. Itt állottunk először ellene a szabadosságnak a szabadságért, a pogány gyűlöletnek a szeretetért, a destruktív reakciónak az építő liberálistizmusért, vörös és fekete nemzetköziségnek a magyar nemzetért, a balra-jobbrai hazudozásnak az egyenes igazságért. Debrecen tősgyökeres polgársága az igazságot nem hamisította, a hamiságot nem igazította meg sohasem.

Ha ez a szerencsétlen ország Debrecen város tősgyökeres polgárságának történelmi lelke után igazodott volna, ha megértette volna azt, hogy a szabadság szemét csak azért, mert egyeseknél elkáprázik, nem lehet kiszurni, a világosságot csak azért, mert egyeseket elvakított, nem szabad kioltani, a konkolyért nem szabad a tiszta búzát is kiszaggatni, ha megértette volna

ez a szerencsétlen ország, hogy a romok óriási halmazának felépítéséhez mindenkinek a munkás, segítő keze szükséges, és hogy nem a muliák feszegetésében, hanem a jelen békéjében, kiengesztelődésében, munkájában van a jobb jövő biztossága, ha megértette volna, hogy a betegségek, sebek gyógyításához nem a harag, hanem a szeretet útja vezet (Ugy van! Ugy van! Éljenzés.) és hogy a halalos ágyon szabad legkevésbé hazugságokat szólni (Zajos helyeslés) akkor már régen rend, nyugalom, haladás, épülés volna; akkor már kisebb jennének feszítve a husunkba vágó országhatárokat, nevünk tisztelt és becsült lenne a külföld előtt és becsületos egybekapcsolódó kezünk felé árulna a külső támogatás. (Felkiáltások minden oldalról: Igaz! Ugy van! Hajdúföld!)

Engem a debreceni polgársághoz nagy szeretet csatol. Sokáig nem értettek meg; de mikor a vörös forradalom börtönbe vetett s a fekete reakció üldözöbe vett; megértették, hogy a munkám, küzdelmem, vérem, lelkem, egész életem az ő történelmük lelke, törvénye szerint való és ha talmas erejük döntő suívával védelmemre jöttek nekem és bennem a maguk igazságának. Most hogy itt szívesen látott vendégük vagyok: — elhiszem, mert hívtak — újból feltör irántuk lelkemből a hála és áldást mondok rájuk.

Szűnni nem akaró tomboló éljenzés és taps fogadta a gyönyörű beszédet, majd Csóka Sámuel helyettes polgármester Debrecen közönsége nevében köszöntötte fel nagyatyáji Szabó Istvánt és a vele jött képviselőket.

Ekkor állt fel szólásra nagyatyáji Szabó István és mondta el a debreceniekhez intézett, de az egész országnak szóló beszédet mondott, melyet lapunk vezető helyén közlünk.

Vásáry József, a gazdasági egyesület alelnöke, az Omgéra, a nagy- és kisbirtokosok megértő együttműködésére üríti poharát.

A mezőgazdasági egyetem

Ebéd után Nagyatádi Szabó István szűkebb kíséretével szobájába vonult vissza és itt fogadta a tudományegyetem és a gazdasági akadémia küldöttségét, amelynek nevében Kun Béla dr. egyetemi tanár arra kérte a minisztert, kövessen el mindent, hogy a debreceni mezőgazdasági egyetem mielőbb létesüljön.

A miniszter válaszában közölte, hogy a minisztertanács már egyszer elejtette a debreceni mezőgazdasági egyetem létesítésének tervét, ő azonban már legközelebb módját ejti, hogy ezt a kérdést újból felvesse és lehetőleg kedvezően intézze el.

A halastavaknál

A miniszter ezután megszemlélte a csárda közelébe hajtott városi törzsgulyát és törzsménest, majd a különvonaton kíséretével a halastavakhoz rándult ki, ahol Dobránszky vezérigazgató, Udvardy igazgató és Wallerhausen főintéző bemutatották a hatalmas háromemeletes központi épületet és magát a halászást is, amikor több

mint egy mázsa hal került ki a hálóból.

A különvonat ezután visszatért a hortobágyi állomásra, ahol a közönség felszállt. A vonat 8 órakor este érkezett vissza Debrecenbe. A miniszter és a képviselők kocsiukban maradtak és innen mentek át fél kilenckor a vasuti étterem különtermébe, ahol a polgári- és gazdakör vacsorát adott tisztelőikre.

A gazdák vacsorája

A nagyszerű vacsorán számos felköszöntő hangzott el, köztük a miniszter és Csontos Imre képviselő fontos megnyilatkozásai.

Az első pohárköszöntőt Batogh István, a Polgári és Gazdasági kör elnöke mondta. Debrecen város öspolgársága nevében üdvözölte a minisztert, mint aki középuton haladó politikájával a legjobb példával járt Magyarországon összes polgárai előtt. Debrecen város öspolgársága nevében ígéretet tett, hogy mindenkori a legnagyobb odaadással és lelkesedéssel fogják követni minden lépését, mint polgárnak és mint politikusként.

Ezután Szomjas Gusztáv, Hajdúvármegye főispánja, szólalt fel Felhívja a jelen voltak figyelmét a néhány héttel ezelőtt Budapesten tartott kisgazda-felvonulásra, ahol látni lehetett, mint tud rendben, fegyelemben, nyugodtan felvonulni és viselkedni százezer ember, Debrecenben is meg fogják csinálni a földmives-szövetségét, ennek az összejövetelnek is méltónak kell majd lenni a budapestihez. Mint a földmives-szövetség elnökét köszönti a minisztert.

Eklí József köszöntőjében a tervezett súlyos adóterhekre hívja fel a miniszter és a jelenlévő képviselők figyelmét. Kéri, tegyenek meg minden lehetőt, hogy ezek a javaslatok az arányos teherviselés elvének megfelelően kiigazíttassanak.

Csontos Imre nemzetgyűlési képviselő köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a kisgazdapárti képviselők minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy a gazdatársadalmat, a nemzet fenntartó elemét megvédjük az összeroppadás veszedelmétől. Inkább lemondanak a mandátumról, de olyan dolgot nem szavazhatnak meg, amely a dolgozó osztályokat tönkreteszi. Ezen a héten összehívják a párthoz tartozókat és megtárgyalják ezeket az ügyeket. Ilyen fontos kérdéseket nem lehet egy-két hét alatt keresztülhajtani. Csütörtökön, ha lehet, együttes határozattal kérni fogják a nyári szünetet, hogy addig gondolkozzék a javaslatokon a nemzet összessége és a pénzügyminiszter is. Nálunk nem hiányzik a jóakarát, de féltő, hogy elpusztulunk a teher alatt.

Nyíltan és őszintén valljuk, hogy Magyarország függetlenségének helyreállításán munkálkodunk. A husvétii államesimnyel szemben tanúsított magatartásunk felhívta ránk Európa figyelmét. Amikor mi, egyszerű polgáremberek elhatároztuk, hogy erről az utról, még ha életünkbe kerülne is, le nem térünk, akkor elvárjuk, hogy Debrecen támogasson bennünket, amelynek tradíciói is követelik a függetlenség kivívását. Ez az állás-

pont az, amely hozzánk illik, a melyet fölünk a nemzet elvár. Könnyű volt bennünket levern, amikor szerencsétlen fiainkat, véreinket elpusztították, de többé semmiféle idegen állam kivánságára gyermekeink véret oda nem adjuk, csak a haza felszabadítására. (Lelkes éljenzés.)

Ezután Ecsedy István üdvözli a minisztert. Örömmel látja, hogy a mezőgazdaság, amely Debrecen városának életelő eleme újra kezd az őt megillető régi jelentőségre s megbecsülésre szert tenni. Nem lehet Debrecenben mesterségesen olyan ipart teremteni, amelynek itt gyökere nincs. Hiába akarnak itt vasfeldolgozó telepeket felállítani, a mikor a vasat is, a szenet is ötszáz kilométerről kell hozni. A régi Debrecen olyan iparágakat fejlesztett, amelyek a mezőgazdasággal vannak szoros kapcsolatban. Cukorgyárat, sörgyárat állítottak fel és az ehhez szükséges nyersanyagokat itt termelték. A debreceni hentesipar termékei Danzigig is eljutottak. Ilyen módon lett Debrecen gazdaggá és jelentőssé. És mert polgárai jómódban éltek, sokat tudtak áldozni az államnak is. Ma is elsősorban a politikának gazdaságának kell lenni. A gazdasági jólét után jön majd a területi integritás is. Magyarország gazdasága ezekben az egyszerű munkásemberekben van. Magyarországon ma talán a mezőgazdaság az egyetlen termelési ág, amelyben az intenzív munka megindult. Ezt a munkát azonban megakaszthatják, ha a gazdatársadalmat elviselhetetlen terhekkel sújtják. Arra kéri a minisztert és a képviselőket, részesítsék a mezőgazdaságot a kellő figyelemben. A pénzügyminiszter mellé, aki lehet, hogy pénzügyi zseni, egy gazdasági szakembert kell állítani, aki pénzügyi

tervezetét gazdaságilag dolgozza át. Szüntessék meg a háborus kinövéseket, vegyék egész realisan a szabátorgalmat, osszassák fel az Árvizsgáló Bizottságot és az ellátatlanok szükségleteinek biztosítása után tegyék szabaddá a gabona külföldi forgalmát. Sok kívánni valója van a gazdaközönségnek, amelynek vastenyeren nyugszik az ország területi integritása én nem az egyesületek és komiték kezében. Meg kell szüntetni az örösi blokkokat, a melyek miatt napokat veszít el a gazda munkaidejéből. A debreceni kisgazdapárt nevében üdvözli nagyatyáji Szabót és kéri a képviselőket, hogy ezeket a kívánságokat juttassák a nemzetgyűlés elé, hogy ott megtudják végre, hogy mik a Tiszántul kívánságai, hogy megtudják ott, hogy a tiszántuliak is élnek, hiszen nekik ott képviselőjük tulajdonképpen nincs is. — Nagy tisztséssel fogadott beszéde után több Debrecenre vonatkozó könyvet és tanulmányt adott át a miniszternek és a képviselőknél.

Könyves Tóth Lajos nemzetgyűlési képviselő példakal illusztrálja az ingatlanváltásról szóló törvényjavaslat némely aránytalanságát. Reméli, hogy a pénzügyminiszter is be fogja ezt látni és hozzá fog járulni a szükséges módosításokhoz. Visszának tartja azt is, hogy a falusi munkás, aki például egy félévre szóló buzát keres meg, a vámörölnél hozzá kell hogy járuljon az ipari munkásság ellátásához és így az egyik ellátatlan segíti a másik ellátatlant. A kisgazdapárti képviselők remélik, hogy a miniszter támogatásával sikerülni fog ezeken a visszásságokon segíteni.

Ezután Nagyatádi Szabó István állt fel szólásra és a következő beszédet mondta:

Nagyatyáji az ország gazdasági helyzetéről

Mélyen tisztelt Uram! Meglehetősen ellenzéki beszédek hangzottak el itten nemesak a felszólalók, hanem a képviselők részéről is. S én most, mint a kormány egyik tagja, olyan helyzetben vagyok, az a látszata a dolognak, mintha nem értenék egyet. Pedig egyetértünk. De a nehezebb rész azokon nyugszik, akiknek felelősségteljes állásban az ország ügyeit intézni kell. A helyzet az, hogy vagy meg tudjuk a gazdasági életet javítani pénzünk értékét felemelni, vagy ha ezt nem tudjuk megcsinálni, senkinek nem marad vagyona, senki nem értékesíthet semmit, mert a pénznek nem lesz semmi értéke. Így csödbe megy az állam és ennek következménye lesz, hogy jön az entente, kezébe veszi a kormányzást és ő majd megmutatja, hogy mit lehet ettől a néptől még kisorsólni és elveszi mindenünket. Ezelőtt a súlyos eshetőség előtt állunk. Ezért a magyar kormánynak legelső és főtörekvése az kell, hogy legyen, hogy pénzének értékét emelje, hogy ami vagyona valakinek az országban van, az tényleg vagyon is legyen, ne csak fikció. Ennek az eléréséhez azonban kegyetlen eszközökhöz kellett folyamodni.

A pénzügyminiszter ur, aho-

gyan az ő zsenealtásával megkezdte pénzünk értékének javítását, az igen nagy dolog. Hiedüis pénzügyminiszter ur megcsinálta, persze az adók srófolásával, hogy a bankóprést megállította. Adósságunk most már nem szaporodik. Az állami kiadásokat tehát adóval kell fedezni, ezért kell az adókat emelni.

A pénzügyminiszter ur védelmére mondhatom, hogyha az adókivetésben vannak is hibák, az ő akaratát is az, hogy a gazdaközönséget semmivel sem adóztassa meg jobban, mint a pénzt, mint a bankokat. Tessék figyelembe venni, hogy amióta a bankóprést megállítottuk, az állami kiadásokat a bankoktól adóban elszedett vagyondészmából fizetjük. A pénzügyminiszter ur védelmére hadd hozzam fel, hogy Magyarországnak összes földadója, már tiszteresére felemelve, kétszáznyolcvanmillió. A Magyar és Hölgy cigarettából eredő évi jövedelem pedig ötszázmillió. Csak így tudja az állam kiadásait fedezni, tisztviselőit fizetni. A pénzügyminiszter ur megadóztatta a pénzt, a bankokat és ezek után elkerülhetetlen, hogy a földet is meg kell adóztatni. Természetes, hogy a föld adója nem lehet nagyobb, mint volt a pénzünté-

zeteké. Nem is szándéka a pénzügyminiszternek többet elvenni a földtől, mint amennyit eivett a tőkétől. És ha, mint pld. Debrecenben, olyan adatokkal jönnek, hogy a kivett adó, ami azonban még nem végleges, ha ez az adó olyan lehetetlen helyzeteket teremt, az módosíthatni fog. A pénzügyminiszter először az állatokért, minden darab után 2000 koronát kért. Ma már 1000 korona is elég, lehet és remélem, hogy meg is lesz, hogy a végén semmit sem kell érte fizetni. A pénzügyminiszter ur hajlandó az egyezségekre és elmegy a lehetőség legvégső határáig. (Tetszés.)

Az ellátás kérdésében ideiglenesen és csak átmenetileg erre az esztendőre gondoskodni kell a tisztviselő karról, a hadseregéről, a bányászokról, ez rendkívül fontos a szénkérdés miatt, mert ha szén nincs, megállanak a gyárak, a vonatok, nincs villany stb. Arra is gondolni kell, hogy az a munkásnép, amely a városi központba dolgozik könnyen izgatható és veszélyes lehet ha nincs munkája és nincs kenyere. **Az államnak már csak a saját érdekében is kötelessége, hogy adjon nekik valamit, ne hogy valami kirobbanás történjen, mert ha valami összeütkezés van, a gazdaközönség az, amely azt legelőször megérzi.** (Helyeslés.) Tehát a magának egyrészből áldozatot kell hoznia, hogy mindenki hozzájusson a mindennapi kenyérhez. Azt a kiscgazda el sem tudja képzelni, hogy mit jelent az, ha a gyerek kenyeret kér és a család, akár a saját, akár a más hibájából, nem tud kenyeret adni (Helyeslés).

Az államnak gondoskodni kell arról, hogy ilyen esetek elő ne forduljanak. Bizonyos gabonamennyiséget tehát össze kell gyűjteni.

Egyre figyelmeztetem Önöket, akik velünk együtt éreznek gazdaságilag és amint örömmel látom, politikailag is. Nem azért vagyunk mi a kormánypárton és nem azért vagyok én miniszter, mert ott akarok lenni, miniket oda állított a helyzet és a sors. Sokan vagyunk, akik talán jobban szeretnénk ellenzéki-eskedni és mindenért szidni a kormányt. Ez sokkal népszerűbb, sokkal könnyebb dolog. De ma az a helyzet, hogy ha a kiscgazdapárt, mint az ország legnagyobb pártja ellenzéki megy, akkor nincs kormányzás Magyarországon. **Nem szabad engedni, hogy az ország a régi rendellenességekbe visszaforduljon. Akármilyen nehezünkre esik is ezeket a terheket népünkre hozni, azokat hozni kell mert ha nem mi hozzuk hozzá más és másképp hozzá. A gazdaközönség csak azt látja, ami már megtörtént, de amit már elhárítunk tőle, azt már nem látja. Én hiszem, hogy a pénzügyminiszter engedni fog némely kérdésben.** (Tetszés.) Egyre felhívom figyelmiüket. Igen nehéz helyzetben vagyunk. **A legvégső helyzet lesz az, ha mi az adókérdés miatt megbontjuk a politikai helyzetet. Ha ez bekövetkeznék, nem tudom megítélni, hogy mi jön utána. De ha bekövetkeznék — bár én remélem, hogy ez nem fog bekövetkezni — akkor ez csak**

azért következett be, mert a gazdaközönség követelte, hogy eddig és ne tovább. Ismétlem, ha bekövetkeznék az, amit nem akarok hinni, akkor azt a gazdaközönség állásfoglalása idézte elő, hogy ellenzékibe menjünk és akkor kérem Önöket, hogy osztozzanak velünk a felelősségben. (Helyeslés. Ugy lesz.)

Igen tisztelt barátaim! Ez a kérdés, a felelősség kérdése a nehéz. Felelősség nélkül könnyű valamit kérni és követelni. De ha az ország léte vagy nem léte a rend vagy rendtelenség, a normális nyugodt élet, vagy forradalom között kell választani nehéz ezt eldönteni, hogy az ember jobbra, vagy balra lépjen. Ezért mondtam azt, hogy milyen nehéz helyzetben vagyunk mi. A képviselőválasztásoknál sokan megküzdöttek a mandátumért, de ma már sokan úgy látják, hogy nem is olyan könnyű dolog képviselőnek lenni. Ezek a mi képviselőink sokszor nagy morgás között szavaznak meg bizonyos dolgokat, de látják, hogy az ország érdekében nem lehet mást tenni. Valakinek a felelősséget viselni kell. Könnyelműen az ország gyepőit nem lehet oda dobni, hanem az a cél, hogy a teljes rend lassanként helyreálljon. Ezért kellemetlen téma, de ennyit meg kellett mondanom. Mos kellemesebbet akarok mondani.

Amikor mi ilyen nehéz helyzetben kijövünk ide gazdatársaink közé és látjuk azt az őszinte kedves igazi magyar barátságot, jóleső érzés tölt el bennünket, hogy az ország közönsége, még pedig a leghíggadtabb, a legcsöndesebb, a legértékesebb közönsége szívesen lát bennünket. (Élénk helyeslés.) Ezt a szíveslátást köszönöm meg újra és újra. Mi ahogyan oda vagyunk állítva, a legjobb lelkiismeretünk szerint dolgozunk. Mi a hatalomért nem hazudozunk, nem rágalmozunk, mi becsületes politikát követünk és többet érünk el vele mint azok, akik rágalmoztak. Itt állok én is barátaim élén. Nem tudom van-e politikus, akit annyit szidtak és rágalmoztak volna lapokban és gyűléseken, mint engem. És ebben a tekintetben Debrecen sem kivétel. **Debrecenben is van egy ujság, amely engem gyalázott, de én úgy látom, hogy falra hányta a borsót, az az igen tisztelt ur, aki ellenem írt, mert a gazdaközönség szeretettel fogadott.** (Élénk éljenzés.) Jóérzés tölt el bennünket, amikor ide jövünk és látjuk, hogy józan magyar népünk minden tanulmány, minden iskolázás nélkül a maga józan esze, becsületes érzése után minden magyarázat nélkül meg tudja bírni, meg tudja ítélni, ki az "embere, hol van az ő helye. **Az ilyen népeknél hiába az agitáció, hiába a hazug rágalmozások, amit intelligens emberek találnak ki, mert az egyszerű nép ilyenre nem képes, ezek a rágalmozások nem fognak rajtunk, mert becsületes lelkiünk fel van vértezve, úgy hogy ezek a sanda nyilak, ha meg is közellitene bennünket, de nem tesznek bennünk kárt. Ez a mi jó értésünk ebben a nehéz helyzetben. És legyenek meggyőződve, hogy ha mi ezt a népet, amely minket így fogad, amely**

velünk ezt a belső meleg baráti viszonyt köti, ha mi ezt a népet nem védelmeznők minden erőnkkel úgy, ahogy csak tölünk telik, hát nem mernénk Isten ítélőzéke elé állani. Mi éppen olyan becsületes emberek vagyunk mint Önök és tudjuk és akarjuk is teljesíteni kötelességünket. Hogy meg ne szaladjunk a nehézségek elől, hogy oda ne dobjuk a gyepőt, hogy kinlódjon más, erőt nekünk ehhez az a közönség ad.

Igen tisztelt barátaim! Nemcsak barátokat nyertek bennünk, hanem bizonyos tekintetben még az ország sorsára is hatással van, ha ilyen támogatást találunk, mert jobban több-erővel védelmezhetjük a nép érdekeit. Ezt a szíves vendégszeretetet, ezt a magyar őszinte igaz barátságot, amelyet itt ta-

láltunk, köszönve, kérem tart-sanak meg minket ebben a barátságban, ameddig érdemtelnek nem találunk arra. Hisz-szük és akarjuk, hogy ne találjanak érdemtelének. Mi most szívünk minden melegét adjuk, felajánljuk önöknek és összekötjük az önökével. Hogy ez ne legyen szalmaláng, mert ez a magyar baja, hanem hogy tartós, eredményes és kiadós legyen, erre a valóságos igazi magyar barátságra írttem poharamat. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Ngyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter ezután szívélyesen elbucszolt a gazdatársadalom megjelent tagjaitól és a társaság lelkes éljenzése közben kíséretével 11 óra 40 perckor visszautazott Budapestre

Miskolczy Lajos Debrecen új főispánja Hubert Ottó közigazgatási bíró lett

A régen bejelentett és régen várt változás megtörtént: a kormányzó Hubert Ottót állásától felmentette és Debrecen város főispánjává Miskolczy Lajos földbirtokost nyugalmazott főtisztviselőt nevezte ki. A nevezetes eseményről a következő belügyminiszteri leiratok számolnak be:

**Magyar királyi belügyminiszter.
A szabad királyi város
Közönségének**

Debrecen.

Az ország Főméltóságú Kormányzója az 1921. évi június hó 19-én kelt magas elhatározásával előterjesztésemre Miskolczy Lajos nyugalmazott szolgabíró, földbirtokost, Debrecen sz. kir. város főispánjává kinevezni méltóztatott.

Erről a város közönségét értesítem.

Budapest 1921. évi június hó 23-án

Ráday.

**Magyar királyi belügyminiszter.
A szabad királyi város
Közönségének**

Debrecen.

Az ország Főméltóságú Kormányzója az 1921. évi június hó 19-én kelt magas elhatározásával előterjesztésemre dr. Hubert Ottó Debrecen sz. kir. város főispánját ezen állásától buzó szolgáltatának elismerése mellett saját kérelmére legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Erről a város közönségét ezennel értesítem.

Budapest 1921. évi június hó 23-án

Ráday.

Mint értesülünk, Hubert Ottó a közigazgatási bírósági ítélő bírónak nevezte ki a kormányzó. A hivatalos lap szombatjára száma közölte Baumgarten Nándor dr. közigazgatási bírósági ítélő bíró nyugdíjazását; az ő helyére került Hubert Ottó, aki kinevezési okmányát már ma kézhez is vette.

A főrendek a főrendiház reformjáról

Budapest, jun. 27. Aból az alkalomból, hogy a főrendiház reformja aktuálisá vált, a főrendiház tagjai nagyszámú összejövetelre a főrendiház helyiségeiben, ma délelőtt 11 órakor értekezletet tartottak. Az értekezleten Wlassics Gyula báró elnökölt, előadóként pedig Némethy Károl yv. b. t. t. szerepelt.

Az elnök és az előadó kimerítő és részletes előterjesztése után a kérdéshez hozzászóltak: Concha Győző, Majláth József gróf, Csernoch János hercegprímás, Széchenyi Aladár gróf, Prónay Dezső báró, Baltazar Dezső ref. püspök, Khuen-Héderváry Sándor gróf, Fetser Antal győry püspök és Széchenyi Miklós gróf.

Az értekezlet az egyhangúan elfogadott látározati javaslatban megismételte a főrendiházi tagok első értekezletének azt az elvi álláspontját, amit a kormányzóhoz és a kormányhoz még a múlt évben benyújtott és annak idején nyilvánosságra is hozott emlékiratában bővebben

kifejtett, amely szerint a főrendiház reformja egyáltalában az alkotmányjogi reformok történeti alkotmányunknak megfelelően és közmelegnyugvásra csakis az országgyűlés két háza, a képviselőház és a főrendiház együttműködésével lennének megvalósíthatók. Az elnök és az előadó a készülöben levő kormányjavaslatra vonatkozó részletes felvilágosításai után azonban az értekezlet megnyugvással tudomásul vette azt, hogy olyan kormányjavaslat készül, amely minden nehézség kikerülésével, a korszellem igényeinek kielégítése mellett, történelmi alkotmányunk jogfolytonossági igényeinek is megfelelni kíván.

Végül a felszólalók egyike elismerését fejezte ki a főrendiház elnökének ama ténye fölött, hogy a főrendiház utolsó ülésén, 1918. november 16-án, az akkori kormány elhatározott kívánsága ellenére a főrendiházat nem jelentette ki feloszlottnak s ezzel a főrendiház jogi léte nem vált kétségbevonhatóvá.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

A hadikölcsönkamatok redukálása

Budapest, június 26. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint 1914 július 28-a után kibocsátott magyar államadóssági címletek közül a 100 koronát meghaladó címletek névértéke a névérték egötödével csökkent. Hez képest a július 1-től kezdődőleg esedékessé váló szelvények közül az 55 koronás szelvényeket 44, a 137,50 koronásokat pedig 110, a 275 koronásokat 220, és az 1375 koronásokat 1100 koronával fogják beváltani. A vagyonválság alá eső háboru előtti államadósságok július 1. után esedékes szelvényeit csak 20 százalék vagyonválság levonása után váltják be.

Véres családi dráma Sárádon

Véres családi dráma történt szombaton Sárád községben. Egy elkiseredett asszony, Szabó Lajosné, leány nevén Pásztor Zsuzsanna, szombaton este egy hatalmas késsel meggyilkolta férjét. Szabó Lajosné még vasárnap délelőtt beszállította a derecskei csendőrség a debreceni kir. ügyészség fogházába, ahol a férigyilkost asszony töredelmes vallomást tett.

Sárád községben köztudomásu, hogy Szabóné rossz viszonyban élt urával, aki részeges, dologkerülő ember volt. Szabó szombat este is, mint rendszeren korcsmából jött haza. Ezuttal a Leitner-féle korcsmában öntött fél a garadra. Lefekvés előtt heves szóváltás keletkezett a házaspár között, azután Szabó lefeküdt és csakhamar el is aludt.

Alighogy elaludt Szabó, felesége elővett egy nagy disznóölő kést és több ízben markolatig beledöfte a férje mellébe. A férigyilkosnó vallomása szerint Szabó az első szurás után felébredt. Annyi ereje azonban már nem volt, hogy védekezhessék. Félig felült az ágyban és ekkor mért a második szurás, amely után lefordult a földre. Az asszony még háromszor szurt a haldokló hátába.

A szurások a férfi tüdejét és szívét érték, úgy, hogy a halál az első szurás után pár perc múlva beállott.

A gyilkosság után Szabóné felmosta a vértócsát, amely az ágy előtt keletkezett, aztán a másik szobában nyugodtan lefeküdt aludni. Másnap reggel korán ünneplő ruhába öltözött, a község házára ment és beállított a bírónak.

Nagy az én bajom, bíró uram, az éjszaka megöltem az uramat!

Eleinte nem karta elhinni a rémes történetet az előljáróság. Szabóné azonban a házhoz utasította őket, ahol a szoba padlóján találták meg a meggyilkolt testét.

A debreceni kir. ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte Szabónét. Ügyét még ezen a héten tárgyalja a debreceni törvényszék mint rögtönítélő bíróság.

A budapesti tőzsde

Budapest, jun. 27.

Értékpapírok: Magyar Hitel 1555—95, Osztrák Hitel 620—600, Jelzálogbank 270—80, Angol-magyar 705—10, Keresk. bank 6200, Pesti hazai 19500, Borsod-Misk. 2500, Concordia 1800—50, Bpesti gőzm. 3950, Gizella 1400, Hungária 1675, Viktória 6950, Bánya és kohó 3000—2950, Ált. köszén 4500—375, Salgó 3250—85, Urikányi 3100—150, Ganz-Danub. 15300—16300, Rima 1940—890, Sliók 800—20, Lipták 411—401, Láng 920—25, Brassói 2475—350, Nacsi 8400—250, Ált. fa 1025—15, Lichtig 730—10, Karton 1300, Izzó 3025—125, Papír 2025, Cukor 11800—12000, Lámpa 2100—2050, Östermező 530—45, Gummi 2550—75, Telefon 2250—2200, Adria 5000—4800, Atlantica 3425—50, Közuti 935—25, Levante 3010—40, Államvasut 1875—900, Trust 1850—800.

Valuták: Napoleon 828—832, Dollár 253.50—256, Francia frank 20.70—20.50, Márka 3.52—3.55, Lira 12.70—12.45, Romanov 57—54, Lei 3.91—3.88, Sokol 3.55—3.63, Kor.-dinár 6.70—6.55, Bécsi 37.25—36.75, Lengyel márika 18.25—18.75.

Zürichi zárlat 2.30.

Zürich, jun. 27. (Zárlat.) Budapest 2.30, Bécs 1.10, Osztr. bélyegzett 0.88, Berlin 7.87 és fél, New-York 602, Milano 29.55, Prága 8.20, Zágráb 3.90, Bukarest 9.20, Varsó 0.37 és fél, Hollandia 195.75, London 22.18, Páris 46.55.

HIREK.

— **Ravasz László dunamelléki püspök.** Budapesti tudósítónk jelenti: A dunamelléki református egyházkerület püspök-választásának eredményét ma hirdették ki. 275 egyházközség 335 szavazata közül Ravasz László 208, Kovács J. István 59, Takács József 40, Nagy Ferenc 19, Hamar István 4, B. Papp István 4, Szabó Aladár dr. 2 szavazatot kapott. Ravasz Lászlót püspökké választásáról táviratilag értesítették.

— **Államszámveteli vizsga.** Tegnap tartották meg Debrecenben az államszámveteltani vizsgáló bizottság előtt a vizsgálatokat Lánzy Gyula kir. tanácsos pénzügyigazgató elnöklése alatt. A városi tisztikar közül jó eredménnyel tették le a vizsgát Plesa Tivadar, Vargha Endre, Pap József, Kiss Sándor, Csobán Imre, Károlyi Ferenc.

— **Eljegyzés.** Bleier Etelkát Hajdudorogról eljegyezte Weinberger Gábor Hajduszoboszlóról. (Minden külön értesítés heiyett.)

— **Új zenetanár.** Falk László, övz. Falk Ármiménak, a Falk-kefegyár tulajdonosának fia, a zeneakadémiai tanári vizsgát kitűnő eredménnyel letette.

— **Hörvát-Sanovics barátja az ügyészségen.** Karakas Imrét, akinek a Tisza-bümpörré vonatkozólag a debreceni államrendőrség előtt tett szenzációs vallomásáról a napokban irtunk, ma átszállították a kir. ügyészség fogházába.

— **Bajnoki sakkverseny a Kereskedelmi Csarnokban.** A debreceni Kereskedelmi Csarnok, mely eddig is több ízben adta jelét kulturális célu áldozatkész-ségének, mint értesülünk, július havában bajnoki sakkversenyt rendez. A versenyre a Csarnok tagjain kívül meghívást nyertek a debreceni legjobb amatőr-játékosok s így a mérkőzés előreláthatólag rendkívül érdekfeszítő és izgalmas lesz. A meghívottak közül feltétlenül lehet számítani a következők részvételére: dr. Adonyi Dénes, dr. Bay András, dr. Barabás Béla, dr. Csiky Béla, Dalmy Barna, Földes Sándor, dr. Hausner Ignác, dr. Kocsis Sándor, Kulcsár Kálmán, Skarba Mihály, Szabados Sándor, Torma Sámuel és Reichardt Sándor. A verseny a Kereskedelmi Csarnok nagy olvasótermében fog megtartatni, melyet ezen idő alatt az érdeklődő vendégek is látogathatnak. A mérkőzést négy tagból álló zsüri intézi, melynek tagjai: Lé-tay Lajos bankigazgató, Fleischmann Mór magánzó, dr. Szász Adolf orvos és Rott János bank-főosztályos. A verseny díjai: I. díj: binoki levél és 3000 K, II. díj: 2000 K, III. díj: 1500 K, IV. díj: 1000 K, V. díj: 800 K, VI. díj: 600 K, ezenkívül két szépségdíj 600 és 500 K. A verseny június 4-én délután 4 órakor kezdődik az ünneplés megnyitásával és a játékosok kisorsolásával, azontul minden hétköznapon délután fél 5 órától fél 9 óráig fog megtartatni.

— **Elsőrangú modern és legnagyobb moltykár elleni biztosító és megóvó beraktározási vállalat, Debrecen.** Ferenc József-ut (Piac-u.) 4. VÉGH GYULA szűcsmester.

— **Rubin Farkas** özevge divatúru üzletében mélyen leszállított árak. — Blousok, pongvolák, gyermekruhák, harisnyák, férfizoknik és pipereszap-panokban.

— **Vízvezeték javítások FÜLÖP-nél,** Csapó-utca 3. Telefon 917.

— **Ne dobja el régi pénztárcáját,** retiküljét, mert a legújabb divat szerint újjalakítják PEUERMANN bóröndös-nél, Piac 44.

— **Vízvezeték, fürdőszoba berendezéseket,** javításokat jutányosan, szakszerűen készít MATHÉI JÁNOS, Csapó-utca 24. sz. Telefon 321.

— **Mindennemű villany- és motor-szereléseket** jutányosan készít ifj. Nánássy Lajos, Péterfia 37.

— **Az új lakásrendelet,** magyarázatokkal ellátva, beszerezhető a HEGEDÜS ÉS SÁNDOR RT. könyvkereskedésében, Debrecen, Piac-utca 34.

SZINHÁZ.

A színházi iroda jelentése:

Kedden az utolsó tisztviselő-est lesz. Szinre kerül Gül baba.

Szerdán d. u. mérsékelt hely-árrakkal Lotty ezredesei kerül színre.

— **Szerencse ura** (Monte Carlói történet), bünygy, 5 felvonásban, játszák a wieni burgszínház művészei, bemutatja az Apollo. Előadások 7 és 9 óra-kor.

Szováti cserép,

kitűnő, erős ége ésű, azonnali szállításra vagon tételben hófehér da-lig kapható. : : : Mész rabos és ol-tott cement, kátránypapír, cserép, téglá, beszerezhető vagononként is BARTHA FATELEPEN, Ispotály-u. 3. b. Telefon 785.

Vegyetek menekült bé-lyegeket!!

FRISS GERBEAUD,

Suhajda, legfinomabb dessertek, schweitzl és hollandi csokoládék, trapista és répcelaki sajt legolcsóbb árban kaphatók : : : : :

CSEMEGEÜZLET

Hungária-kávész mellett.

Veszek! Cserélek! Eladok!

Régi nemes Aranyat, Porcellánokat, Ezüstöt, antik Platinát és Tárgyakat hamis fogakat Legmagasabb napi árban veszek Britsch, Verböczi-u. 2. Iparkamara

Mész, cserép

prima minőségű, kisebb-nagyobb mennyiségben és mindennemű építkezési anyagok legjutányosabban beszerezhetők

Weisz Bocskaitér 2.

D. M. K. E.-vel szemben.

A közönség

figyelmébe:

Nagyon ajánlatos, ha pipereszappan szűkségletét mindenki fedezze addig, amíg a

szappan fényűzési adó

életbe nem lép. Legolcsóbb bevásárlási forrás az

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Dégenfeld-tér 2. sz.

Tekintse meg a kirakatokat!

Kovács-köszén

prima minőségben bár-: : : mily mennyiségben : : :

Retorta bükkfaszén

elsőrangú darabos, ömlesztve és csomagolt állapotban legolcsóbb árakban házhoz szállítva beszerezhető

Gabányi Sándor utóda

szén- és tüzfűanyagkereskedőnél Csapó-u. 28. Telefon 449.

Ne tovább,

mert egyedüli üzlet, ahol meglepő olcsón

1 mt. angol sefir	K 39
1 " madepolan schifon	K 48
1 " skót szövét	K 88
1 " duplaszéles pepita	K 98
1 pár férfi sokni	K 24
1 mt. mosó grenadin	K 58
1 " szines finom karton	K 50
1 drb. Delain kendő	K 50
1 " zsebkendő	K 20
1 " horgolt selyem nyak-kendő	K 80
1 " vászon női ing	K 145
400 yardos Ia cérna garan-tált	K 14

kaphatók **Brüll Ernő** nőidivatházában Piac-u. 29. (VÁRÓSHÁZÁVAL SZEMBEN), a Kis Debrecen-szálloda alatt

